

Preek over Handelingen 2:1-4 (+ HC Zondag 20)

Liturgie morgendienst:

Votum en groet

Zingen: Gez. 167:1,2,3

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 143:8,9

Gebed

Schriftlezing 1: Handelingen 2:1-21

Zingen: Gez. 103:1,2,3

Schriftlezing 2: 1 Korintiërs 2 (+ HC Zondag 20)

Zingen: Gez. 103:8,9

Tekst: Handelingen 2:1-4 (BGT)

Preek

Zingen: Lb. 249:1,2,3

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 105:1,2,3,8,9

Zegen

Liturgie middagdienst:

Votum en groet

Zingen: Gez. 167:1,2,3

Gebed

Schriftlezing 1: Handelingen 2:1-21

Zingen: Gez. 103:1,2,3

Schriftlezing 2: 1 Korintiërs 2 (+ HC Zondag 20)

Zingen: Gez. 103:8,9

Tekst: Handelingen 2:1-4 (BGT)

Preek

Zingen: Lb. 249:1-3

Geloofsbelijdenis

Zingen: Gez. 106:1-4

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 105:1,2,3,8,9

Zegen

Gehouden te: Baflo, 24-05-15 (9.30 u.)
 Sauwerd, 24-05-15 (14.15 u.)
 Groningen N/W, 24-05-15 (16.30 u.)

[*] Preek

[*] *Thema / samenvatting:*

[*] Vreemd geluid, vreemd vuur, vreemde talen. Komt zo de Geest van Jezus Christus? Verrassend!

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

[*] 1. Vreemd feest

Pinksteren is een beetje een vreemd feest, vindt u niet? Het is voor velen in elk geval het meest [*] ongrijpbare van de christelijke feesten. Bij Kerst kunnen we ons iets voorstellen: de geboorte van Jezus, een kind in de kribbe met herders eromheen en zingende engelen in de lucht.

Pasen gaat ook nog wel, al wordt het al iets lastiger. Jezus is opgestaan uit de dood. Er komt nieuw leven. Mensen maken dat zichtbaar met paaseieren enzovoorts. Pasen is in een groot deel van de christelijke traditie het grootste feest.

En dan komt vijftig dagen later het Pinksterfeest. En dan staan we met de mond vol tanden. Hoe leg je de uitstorting van de Heilige Geest nu uit aan ongelovigen? Of, dichter bij huis, aan kinderen? Hoe maak je dat begrijpelijk en concreet? Hoe gedenk je en vier je de komst van de Geest vandaag?

En als je daarbij ook nog bedenkt wat Paulus schrijft in 1 Korintiërs 2:14: *"Een mens die de Geest niet bezit, aanvaardt niet wat van de Geest van God komt, want voor hem is het dwaasheid."* Dan...

Ja, wat dan?

Het is en blijft voor ons gevoel allemaal wat vaag en ongrijpbaar. Een beetje vreemd.

Dat idee van ongrijpbaarheid heb ik ook bij de Heilige Geest zelf. En bij zijn komst in de gemeente van Jezus' leerlingen. [*] De Geest is zo weinig tastbaar en concreet, denken wij. En mensen gaan intensief op zoek naar ervaringen, naar tastbare bewijzen van de Heilige Geest. Naar wonderen en tekenen.

Tot God de Vader bidden wij, want wij geloven dat Hij ons liefheeft en voor ons zorgt. God de Zoon kennen wij als onze Heer Jezus Christus, die gekruisigd is en opgestaan uit de dood, die nu regeert in de hemel. En aan wie God alle macht gegeven heeft in de hemel en op de aarde.

Maar wat stel je je voor bij God de Heilige Geest? Maak dat eens concreet, zou u kunnen vragen. Hoe kun je je de Geest van God eigen maken en je bewust worden van zijn aanwezigheid en zijn werk?

De catechismus stelt in zondag 20 trouwens een andere vraag: *"Wat gelooft u van de Heilige Geest?"* Voor het antwoord moet je terug naar de Bijbel, naar wat God zelf erover zegt.

Wat van de Geest van God is, dat is niet exact in menselijke woorden te vangen en uit te drukken. [*] Je moet zoeken naar woorden. En veel verder dan een aantal vergelijkingen om de Heilige Geest en zijn werk aan te duiden, kom je niet. Dat is niet erg. Want de Heilige Geest is God. En God kun je nooit pakken met je menselijke gedachten, woorden of handen.

Dat element van ongrijpbaarheid – of het je het ook maar noemen wilt – vinden we ook in wat Lucas vertelt over de komst van de Heilige Geest in Handelingen 2. Van Lucas weten we, dat hij alle dingen over Jezus Christus grondig onderzocht heeft. Hij wil een goed gedocumenteerd en betrouwbaar verhaal over Jezus en zijn werk neerzetten. In zijn eerste boek, het evangelie volgens Lucas. En in zijn tweede boek, de Handelingen van de apostelen.

Maar als hij in Handelingen 2 vertelt over de komst van de Heilige Geest in de gelovigen, dan komt hij niet verder dan [*] een vergelijkend spreken: "...een geluid als van een hevige windvlaag..."

En: "*Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten,* "

En in zijn eerste boek, bij de doop van Jezus door Johannes: "...toen ook Jezus was gedoopt en hij aan het bidden was, werd de hemel geopend en daalde de heilige Geest in de gedaante van een duif op hem neer..." (Lucas 3:21,22)

Dat is blijkbaar kenmerkend voor de komst van de Heilige Geest. Een beetje vreemd voor ons gevoel. En zo reageerden de mensen ook die er getuige van waren. Ze waren zeer verbaasd, vertelt Lucas.

Blijkbaar past dit bij de Heilige Geest. Hij werkt vaak in het verborgene, op de achtergrond scheppend, bezielend, motiverend. Maar wel weer heel concreet. Als de Heilige Geest over de mensen komt, dan gebeurt er wat met ze. Dat lezen we hier in Handelingen 2 ook.

Dat willen wij horen, zien en merken in dit bijbelgedeelte. En nog sterker leren geloven in God de Heilige Geest à la zondag 20.

[*] Ik herhaal nog even de samenvatting, die ik al heb laten zien.

[*] Vreemd geluid, vreemd vuur, vreemde talen. Komt zo de Geest van Jezus Christus? Verrassend!

[*] 2. Verrassende komst

Zou de groep van ongeveer 120 leerlingen van Jezus – inclusief de twaalf apostelen – verrast geweest zijn toen de Heilige Geest op Pinksteren uitgestort werd? Of zouden ze hebben verwacht dat het dan zou gebeuren?

Kort voor zijn hemelvaart had Jezus tegen zijn leerlingen gezegd:

"Jullie moeten in Jeruzalem blijven. Blijf daar wachten. Want mijn Vader heeft beloofd om jullie de heilige Geest te geven. Dat heb ik jullie al verteld. Het zal over een paar dagen gebeuren: dan zullen jullie met de heilige Geest gedoopt worden."
(Hand. 2:4,5 BGT)

[*] Dat het op het Pinksterfeest zou gebeuren lag in de lijn van de verwachtingen. Het lijkt erop dat de apostelen en de leerlingen daarop gerekend hebben. Want ze zijn allemaal bij elkaar in een huis. Waarschijnlijk de bekende bovenzaal, waar ze met Jezus ook het pesachmaal hadden gevierd.

Het past ook heel goed bij het pinksterfeest, dat van oorsprong voor Israël een oogstfeest was, met het aanbieden van de eerste tarweoogst aan de HEER. Als er door de Heilige Geest weer veel graan gegroeid was en geoogst. Zo kun je dat gerust

zeggen. De eerste oogst was de belofte van een grote oogst. Dat gaat gebeuren vanaf deze pinksterdag.

Ik denk dat de leerlingen hebben verwacht dat de komst van de Geest op het pinksterfeest zou gebeuren. Maar het moment zelf is toch ook weer onverwacht en verrassend.

"Opeens kwam er uit de hemel een vreemd geluid. Het klonk alsof het hard begon te waaien. Het was overal in huis te horen." (Hand. 2:2 BGT)

[*] Plotseling! Terwijl het nog vroeg in de morgen is. Voor 9 uur. Er komt een vreemd geluid uit de hemel. Het geluid als van een hevige windvlaag.

[*] Dat vreemde geluid komt uit de hemel, dat is: het komt bij God vandaan. Het wordt niet door mensen georganiseerd of opgeroepen. Het is een actie van de Heer in de hemel. Je mag wel zeggen, dat Jezus dat sterke geluid laat komen en horen. We leren hieruit, dat de Heilige Geest zich niet laat dwingen door mensen. Hij is niet manipuleerbaar, ook al mogen de leerlingen bidden: 'Kom, Heilige Geest, Here God. Daal neer en vervul ons met uw aanwezigheid.'

De leerlingen hebben de afgelopen dagen ongetwijfeld gebeden om de vervulling van de belofte van de Vader en de belofte van hun Heer. De Heilige Geest is God. En het tweede van de 10 woorden gaat ook over Hem. Geen beeld van de Heilige Geest maken om hem naar je hand te zetten en Hem dwingend dichtbij te halen en in je hart te laten komen.

De Heilige Geest komt zelf. Hij laat zich alleen sturen door de Heer Jezus Christus in de eenheid met de Vader. Hij is ook de Geest van Christus.

[*] Wat hoorden de 120 leerlingen daar in dat huis? En voelden ze ook iets? Ze hoorden een hard geluid, alsof het ging stormen. Maar ze voelden geen wind. Het was geen echte windvlaag, maar wel een echt geluid. Het hele huis was er vol van. Overweldigend! Met de nodige decibels. Maar ik denk niet dat iemand zijn vingers in de oren heeft gestopt. Want ze hoorden God komen. En ze zagen dat ook. Ze hoorden een vreemd geluid. En gelijktijdig zagen ze vreemd vuur. Lucas vertelt:

"Ook zagen de gelovigen iets dat op vuur leek. Dat vuur verdeelde zich in vlammen, en op iedereen kwam een vlam neer." (Hand. 2:3 BGT)

Dat 'vuur' (tussen hoge komma's) kwam ook uit de hemel. Met dat vreemde vuur laat God zien dat Hij onder zijn volk en in de gelovigen komt op een bijzondere manier.

Vuur is in het Oude Testament vaker een aanduiding van **[*]** de verschijning van God. Denk aan het vuur van de brandende braamstruik. Of het geweldige vuur dat laait op de berg Sinaï, als God daar neerdaalt om zijn woorden aan Israël te geven. Of de vuurkolom, die voor Israël uitgaat in de woestijn.

Ik denk ook aan wat Ezechiël ziet en beschrijft in zijn eerste visioen. Iets 'als vuur'.

"Dit is wat ik zag: een stormwind, komend uit het noorden, een grote gloeiende wolkenmassa, een vuur van bliksemflitsen. Daar middenin zag ik iets dat glansde als wit goud."

En iets verderop:

"... op die troon, zag ik een gedaante als van een mens. Vanaf wat zijn lendenen leken te zijn naar boven toe zag ik iets dat glansde als wit goud en door iets als vuur omgeven was, en naar beneden toe zag ik iets als vuur, omgeven door een stralende gloed." (Ezech. 1:4,26,27)

Lucas en Ezechiël beschrijven iets van God op dezelfde manier. 'Het geluid als van een hevige wind. Tongen als van vuur.' [*] Op deze manier beschrijven ze dat God de Heilige Geest bezit van hen neemt: de profeet Ezechiël en de 12 apostelen met de 120 leerlingen van Jezus.

De Geest gaat hen bezielen als met zijn heilig vuur, als met zijn heilige, gedreven wind.

[*] 3. Vervuld van de Heilige Geest

"Zo kwam de heilige Geest in alle gelovigen. Daardoor begonnen ze te spreken in vreemde talen." (Hand. 2:4)

Er gebeurt dus wel iets bij de apostelen en de leerlingen van Jezus. Ze worden vervuld van de Heilige Geest. En dan gaan ze spreken. De Heilige Geest bezielt hen, laat hen [*] vreemde talen spreken.

[*] Alle gelovigen, vertelt Lucas. Dat zijn alle 12 apostelen en alle 120 leerlingen die daar bij elkaar zijn. Allen. Dat kunnen we duiden vanuit de profetie van Joël, die Petrus als uitgangspunt kiest voor zijn toespraak.

*"Wat hier nu gebeurt, is aangekondigd door de profeet Joël:
"Aan het einde der tijden, zegt God,
zal ik over alle mensen mijn geest uitgieten.
Dan zullen jullie zonen en dochters profeteren,
jongeren zullen visioenen zien en oude mensen droomgezichten.
Ja, over al mijn dienaren en dienaressen
zal ik in die tijd mijn geest uitgieten,
zodat ze zullen profeteren."* (Hand. 2:16-18)

Alle mensen die geloven en die God dienen krijgen de Heilige Geest over zich heen in grote volheid, als het water van de doop.

Allen, dat zijn mannen en vrouwen, zonen en dochters, jongeren en oude mensen, Joden en niet-Joden. De Heilige Geest gaan hen allen bezielen om Gods boodschap bekend te maken.

[*] In de woestijn wenste Mozes, dat Gods Geest over heel het volk zou komen, dat ze allemaal profeten zouden zijn. En niet alleen de 70 oudsten over wie God de geest, die op Mozes rustte, verdeelde, zodat ze profeteerden. Zie Numeri 11. Die wens van Mozes begint op de Pinksterdag in vervulling te gaan.

In vele talen klonk op die dag de boodschap van God, het evangelie van Jezus Christus, de gekruisigde en opgestane Heer. Want de Geest spreekt alle talen. Hij laat deze leerlingen van Jezus in talrijke vreemde talen spreken. Dat kun je gerust een wonder noemen.

[*] Verbazend en verrassend voor de mensen die het horen.

En wat horen ze? Ze zeggen: "*We horen dat er verteld wordt over de geweldige dingen die God doet.*" (Hand. 2:11 BGT)

[*] Lucas duidt het hier nog een beetje verborgen en samenvattend aan. Als hij de toespraak van Petrus weergeeft wordt hij concreter en duidelijker. De geweldige dingen die God doet, dat is het evangelie van Jezus Christus. Van zijn leven en zijn wonderen. Van zijn kruisiging en zijn opstanding, die in de heilige boeken al voorzeggd zijn.

De Heer Jezus had voor zijn hemelvaart de apostelen gemachtigd om van hem te getuigen. Hij had gezegd:

"Maar wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden van de aarde." (Hand. 1:8)

Dat gebeurt hier op de Pinksterdag in Handelingen 2. [*] De leerlingen getuigen allemaal van Jezus Christus, in vele talen. Mannen en vrouwen; zonen en dochters; jongeren en oude mensen. Ze profeteren en laten de woorden van God horen. En Petrus is op een bepaald moment hun eerste woordvoerder. De boodschap van God klinkt uit zijn mond, gedreven door de Heilige Geest, die door Jezus zelf uitgestort is.

[*] 4. Verrassend anders

"Op dat moment waren er in Jeruzalem veel Joden uit alle delen van de wereld. Ze waren gekomen om het Pinksterfeest te vieren. Toen het geluid uit de hemel klonk, kwamen ze er allemaal op af. Ze begrepen er niets van. Want iedereen hoorde de gelovigen spreken in zijn eigen taal." (Hand. 2:5,6 BGT)

[*] De mensen verbazen zich enorm en vinden het maar vreemd, dat deze groep Galileeërs zo'n beetje alle talen van de bekende wereld spreken. Ook hun eigen moedertaal. Vreemd!

[*] Maar vreemd blijkt vooral verrassend anders te betekenen. Dat past nu juist heel goed bij de Heilige Geest. Want God is altijd anders dan wij denken en ons voorstellen. Groter, machtiger, genadiger, liefdevoller. Noem maar op. Verrassend anders. Dat maakt Lucas duidelijk door de werking van de Geest te beschrijven zoals hij hier doet. En het blijft gelden voor heel zijn boek de Handelingen van de apostelen. Maar het geldt ook nog steeds voor nu.

De Geest "*is 'als' de wind die men niet in zijn greep krijgt, maar waarvan men het waaien wel ervaart. Hij is 'als' een vuur dat men niet zelf ontsteekt, maar dat mensen wel van binnenuit bezielt. Door zo te schrijven, waarborgt Lucas de onafhankelijkheid van die Geest. Tegelijk laat zich zo concreet zijn werkzaamheid beschrijven: het is de Geest die de wereld en de mensen die daarin leven in al hun concrete vervult.*"¹

1 Dr. John van Eck, *Handelingen De wereld in geding*, Kampen 2003, p. 56

God de Heilige Geest is dus niet gebonden aan menselijke beelden, conventies of verwachtingen. [*] Hij is geheel vrij om te doen wat Hij wil. Hij is samen met de Vader en de Zoon echt en eeuwig God, zegt zondag 20.
Jezus zei in zijn nachtelijke gesprek met Nikodemus:

"Denk aan de wind: Die waait waarheen hij wil. Je hoort hem, maar je weet niet waar hij vandaan komt en waar hij naartoe gaat. Zo is het ook met de Geest: Je weet niet waar hij vandaan komt en hoe hij werkt. Want hij hoort bij de hemelse wereld. En iedereen die door de Geest geboren wordt, hoort ook bij de hemelse wereld." (Joh. 3:8)

Wanneer wij ons als christenen focussen op het spectaculaire van het werk van de Geest, genezingswonderen of tongentaal bijvoorbeeld, dan blijkt de Heilige Geest te werken in het eenvoudige en het zwakke. In de verborgenheid. Zelfs in het lijden, dat mensen overkomt omdat ze in Jezus Christus geloven.

[*] De Heilige Geest verbindt ons immers aan Jezus Christus, die geleden heeft, die gekruisigd is. En die de littekens van dat lijden nog steeds met zich meedraagt. Hij is en blijft het Lam dat geslacht is.

En Paulus zegt in 1 Korintiërs 2, dat hij geen andere boodschap heeft willen brengen en gebracht heeft dan die van Jezus Christus de Gekruisigde. Hij heeft die boodschap ontvangen van de Heilige Geest. Hij spreekt zoals de Geest het hem heeft geleerd. Dat heeft Jezus eerder ook al tegen zijn leerlingen gezegd. De andere Trooster, de Heilige Geest zal het uit het mijne nemen en het u verkondigen.

Dat is verrassend anders dan de wijsheid van de wereld, waar zoveel mensen prat op gaan en hun heil bij zoeken.

Andersom geldt het ook. Als wij als christenen alleen maar focussen op het kleine in het werk van de Geest, dan blijken er ook machtige dingen te gebeuren. Er worden mensen genezen op het gebed. Er worden mensen opnieuw geboren doordat ze gaan geloven in Jezus Christus.

Kortom, het werk van de Heilige Geest is eindeloos veelzijdig en veelkleurig in het grote en in het kleine. Hij is altijd weer verrassend anders. Hij blijft niet te bevatten en zijn werk kunnen we nooit adequaat onder woorden brengen.

Even nog een voorbeeld om het duidelijk te maken.

[*] Waar denkt u aan bij 'de kracht van het water'? Aan de zee waarschijnlijk, die met kracht op onze dijken beukt. Of aan een waterval, waar het water met donderend geraas naar beneden stort.

Maar je kunt evengoed denken aan de gestage druppel die de steen uitholt en de rots uiteindelijk uitslijpt na jaren of eeuwen.

Zo werkt de Heilige Geest dus ook. Met Gods lange adem. Dat is best vertroostend om te bedenken.

Verrassend anders maakt de Heilige Geest ons, die door waar geloof aan Jezus Christus verbonden zijn. Van dood worden we levend. [*] Ons leven neemt een verrassende wending. Het spoor van de dood verlaten we om op de weg van het leven te gaan. Met Jezus Christus, achter hem aan.

Hij geeft ons bezieling om te geloven en te getuigen van onze Heer. De Geest maakt gaandeweg een eind aan onze zelfgerichtheid. Hij werkt de liefde in ons hart en laat

de vrucht van de Geest groeien. We worden verrassend anders te midden van een wereld vol zelfzucht en geweld. In de stank van verrotting door zonde en dood laat de Geest ons geuren naar het leven, naar de hemel, naar Christus.

Vreemd geluid, vreemd vuur, vreemde talen. Zo komt inderdaad de Geest van Jezus Christus. Verrassend hè!?
Het is Pinksteren!

Amen